

Eesti seisukohad Euroopa Liidu ja Indoneesia vahelise laiaulatusliku majanduspartnerluslepingu ning Euroopa Liidu ja Indoneesia vahelise investeringute kaitse lepingu allkirjastamise kohta

Välisministeerium esitab Vabariigi Valitsuse istungile Eesti seisukohad Euroopa Liidu Nõukogu (edaspidi *nõukogu*) otsuste eelnõude¹ kohta, millega antakse vastavalt luba kirjutada alla Euroopa Liidu (EL) nimel Euroopa Liidu ja Indoneesia vaheline laiaulatuslik majanduspartnerlusleping (*Comprehensive Economic Partnership Agreement*) (edaspidi *majanduspartnerlusleping* või *CEPA*) ning Euroopa Liidu ja Indoneesia vaheline investeringute kaitse leping (*Investment Protection Agreement*) (edaspidi *investeringute kaitse leping* või *IPA*) (edaspidi ühiselt ka *lepingud*).

ELi ja Indoneesia vaheliste lepingute eesmärk on süvendada poolte kaubandus- ja investeringussuhteid, parandada Euroopa Liidu ettevõtjate juurdepääsu Indoneesia turule ning luua läbipaistvam ja prognoositavam õiguslik raamistik kaubanduseks ja investeringuteks. Lepingud toetavad ühtlasi Euroopa Liidu majandus- ja kaubandussuhete mitmekesistamist India ja Vaikse ookeani piirkonnas.

Nõukogu otsused on vajalikud ELi nimel lepingutele alla kirjutamiseks. Nõukogu otsused on plaanis vastu võtta 2026. aasta oktoobris toimuval nõukogu korralisel kohtumisel. Lepingute allkirjutamise kuupäev ja koht ei ole veel teada. Lepinguid käsitletakse ELi ainupädevuses olevate lepingutena.

Eesti seisukohad ja protokollilise otsuse eelnõu on koostanud Välisministeeriumi väliskaubanduspoliitika ja rahvusvaheliste majandusorganisatsioonide osakonna lauaülem Kätlin Joala (Katlin.Joala@mfa.ee). Dokumendid on üle vaadanud Välisministeeriumi juriidilise osakonna rahvusvahelise õiguse büroo jurist Päivi Margna (Paivi.Margna@mfa.ee). Valdkonna eest vastutav Välisministeeriumi asekancler on välismajanduse ja arengukoostööküsimuste asekancler Mariin Ratnik (Mariin.Ratnik@mfa.ee).

I. Sissejuhatus

Majanduspartnerluslepingu ja investeringute kaitse lepingu peamine eesmärk on tõhustada ja tugevdada reeglitel põhinevat rahvusvahelist kaubandussüsteemi ning luua soodsamad tingimused ELi ja Indoneesia vahelise kaubanduse ja investeringute arenguks. Lepingute sõlmimine Indoneesiaga kui Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni (ASEAN) suurima majandusega väljendab ELi ja Indoneesia pühendumust avatud ja prognoositavale rahvusvahelisele kaubandusele ning toetab ELi eesmärki mitmekesistada kaubandussuhteid.

Läbirääkimised ASEAN-5 piirkonna riikidega² algasid 23. aprillil 2007, mil nõukogu volitas Euroopa Liidu Komisjoni (edaspidi *komisjon*) alustama läbirääkimisi piirkondliku vabakaubanduslepingu sõlmimiseks. Komisjon teatas 8. mail 2009 läbirääkimiste peatamisest

¹ COM(2026)341 ettepanek nõukogu otsuseks Euroopa Liidu ja Indoneesia vahelise laiaulatusliku majanduspartnerluslepingu allkirjastamise kohta ja COM(2026) 342 ettepanek nõukogu otsuseks Euroopa Liidu ja Indoneesia vahelise investeringute kaitse lepingu allkirjastamise kohta.

² Indoneesia, Malaisia, Singapur, Tai ja Filipiinid.

ning alustas seejärel võimaluste kaardistamist kahepoolsete läbirääkimiste pidamiseks nimetatud ASEAN-5 riikidega eraldiseisvalt. 2013. aasta oktoobris laiendas nõukogu läbirääkimisjuhiste kohaldamisala, hõlmates ka investeeringute kaitset käsitlevaid sätteid.³ Praeguseks on ELil ASEAN-5 riikidest jõus vabakaubanduslepingud Singapuri ja Vietnamiga, mis jõustusid vastavalt 2019. aasta novembris ja 2020. aasta augustis.

13. juulil 2016 volitas nõukogu komisjoni alustama Indoneesiaga läbirääkimisi kahepoolse vabakaubanduslepingu, sh investeeringute kaitse lepingu sõlmimiseks. Ametlikud läbirääkimised algasid sama aasta 19. juulil. Läbirääkimiste alustamise üheks peamiseks ajendiks oli Indoneesia märkimisväärne majanduspotentsiaal, sealhulgas riigi suur siseturg ja tugev majanduskasvu väljavaade. Komisjoni hinnangu kohaselt oli Indoneesia majanduse väljavaated soodsad ning eeldati suuremat majanduslikku avatust, teenusesektori arengut ja makromajandusliku stabiilsuse tugevnemist. Samuti leiti, et ELi ja Indoneesia kaubandussuhete mitmekesistamiseks on märkimisväärne potentsiaal, kuna pooled ekspordivad valdavalt erinevaid kaupu ja teenuseid.

Pärast üheksa aastat kestnud läbirääkimisi ja 19 läbirääkimisvooru saavutasid Euroopa Komisjon ja Indoneesia 23. septembril 2025 kokkuleppe. Kokkuleppe kohaselt kaotatakse tollimaksud enam kui 98% tariifiridadest, mis katavad kaubanduse väärtuse alusel peaaegu kogu ELi ja Indoneesia vahelist kaubavahetuse. Neist ligikaudu 80% tariifiridadest liberaliseeritakse majanduspartnerluslepingu jõustumisel ning pärast viieaastast üleminekuperioodi hõlmab tollimaksude kaotamine ligikaudu 96% kahepoolse kaubavahetuse väärtusest. Lisaks lepiti kokku tehniliste kaubandustõkete vähendamises, et suurendada nõuete ja menetluste läbipaistvust ning prognoositavust ja hõlbustada ettevõtjate juurdepääsu turule.

Nõukogu otsuse eelnõu, mis puudutab investeeringute kaitse lepingut, materiaaloiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi *ELTL*) artikkel 207 (lepingud, mis puudutavad liidu ühist kaubanduspoliitikat). Investeeringute kaitse leping ei sisalda sätteid kaudsete investeeringute ega riigi ja investori vaheliste vaidluste lahendamise kohta, mis Euroopa Kohtu arvamuse A-2/15 kohaselt on ELi ja liikmesriikide jagatud pädevuses.⁴

Arvestades, et majanduspartnerluslepingu peamised eesmärgid ja komponendid on ühine kaubanduspoliitika ja transpordi pakkumine, on majanduspartnerluslepingut puudutava nõukogu otsuse eelnõu materiaaloiguslikud alused ELTL artiklid 207 ja 91 ning artikli 100 lõige 2.

Menetlusõiguslik alus mõlema otsuse eelnõu puhul on ELTL artikli 218 lõige 5 (välislepingule allakirjutamine) koostoimes ELTL artikli 218 lõike 8 esimese lõiguga, milles on sätestatud kvalifitseeritud häälteenamuse nõue nõukogus.

³ Eesti toetas läbirääkimisi investeeringute kaitse teemal ASEAN riikidega vabakaubanduslepingute raames ning oli nõus mandaadi muutmiseks vastavalt VV 17.10.2013 istungil ja Riigikogu väliskomisjoni 15.10.2013 istungil toetatud Eesti seisukohtadele Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 18. oktoobri 2013. a istungil

⁴ Euroopa Kohtu 16. mai 2017. aasta arvamus 2017, C-2/15, EU:C:2017:376, mis on antud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõike 11 alusel ja milles käsitletakse Euroopa Liidu pädevust seoses Euroopa Liidu ja Singapuri vahelise vabakaubanduslepingu sõlmimisega.

II. Nõukogu otsuste eelnõude sisu

2.1. Nõukogu otsuse eelnõu majanduspartnerluslepingu kohta

Komisjoni ettepanek nõukogu otsuse kohta on õigusakti eelnõu, millega tehakse ettepanek anda luba ELi ja Indoneesia vahelise laiaulatusliku majanduspartnerluslepingu allakirjutamiseks.

Majanduspartnerluslepingut puudutav nõukogu otsuse eelnõu koosneb kahest artiklist ja kuuest lisast (lisa 2 on omakorda jagatud viieks erinevaks osaks).

Nõukogu otsuse eelnõu artiklis 1 kiidetakse ELi nimel heaks Euroopa Liidu ja Indoneesia vahelise laiaulatuslik majanduspartnerluslepingu allakirjutamine, tingimusel et nimetatud leping hiljem sõlmitakse.

Nõukogu otsuse eelnõu artikli 2 kohaselt jõustub otsus selle vastuvõtmise päeval.

Nõukogu otsuse eelnõu lahutamatud osad on lisad 1–6. Lisa 1 sisaldab lepingu teksti. Lisa 2 koosneb viiest alamdokumendist, mis käsitlevad tollimaksude kaotamist, sealhulgas Euroopa Liidu ja Indoneesia tariifikavasid. Lisa 3 sisaldab sissejuhatavaid märkusi päritolureeglite loetelu kohta. Lisa 4 sisaldab piiriülese teenuste osutamise kohustuste kava. Lisa 5 sisaldab Euroopa Liidu riigihangete turulepääsu kava. Lisa 6 sisaldab haldusabi tolliküsimustes.

2.1.1. ELi ja Indoneesia laiaulatusliku majanduspartnerluslepingu sisu

CEPA on laiaulatuslik ja vastastikku kasulik leping, mille eesmärk on suurendada kaubandust ja investeringuid, toetada kaasavat ja kestlikku majanduskasvu ning muuta tarneahelad vastupidavamaks. Majanduspartnerlusleping tugevdab ka koostööd kriitiliste toorainete valdkonnas, mis on mõlema lepinguosalise strateegiliste huvide ja tööstuse konkurentsivõime seisukohalt olulised. Majanduspartnerlusleping hõlmab kaubandusega seotud valdkondi, nagu sanitaar- ja fütosanitaarmedid, kaubanduse lihtsustamine, tehnilised kaubandustõkked, intellektuaalomandi kaitse, konkurents, subsiidiumid, riigi osalusega ettevõtted, läbipaistvus ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtted (edaspidi *VKE*d). Lisaks sisaldab majanduspartnerlusleping tugevat kaubanduse ja kestliku arengu peatükki, mis hõlmab töö-, keskkonna- ja kliimakoostööd ning tunnustab Pariisi kokkulepet⁵ partnerluse olulise osana.

Kaubandussuhted: Majanduspartnerluslepinguga kehtestatakse impordi- ja ekspordipiiranguid käsitlevad reeglid, mille eesmärk on muuta EL ja Indoneesia vaheline kaubanduskeskkond läbipaistvamaks ja prognoositavamaks ning hõlbustada ettevõtjate juurdepääsu teise lepinguosalise turule. Indoneesia kohustub menetlema EList pärit kaupade impordilitsentsitaotlusi üldjuhul 30 päeva jooksul. Impordilitsentse kasutatakse viisil, mis välistab üldjuhul nende kasutamise koguseliste impordipiirangute kehtestamiseks. Ekspordimaksude ja muude ekspordipiirangute puhul säilitab Indoneesia teatava paindlikkuse oma arengueesmärkide saavutamiseks. Samal ajal suurendab majanduspartnerlusleping ELi ettevõtjate jaoks Indoneesiast pärit tooraine eksporditingimuste prognoositavust. See aitab

⁵ *Paris Agreement, Paris, 12 December 2015, United Nations Treaty Series, Vol. 3156, p. 79.*

suurendada tarneahelate stabiilsust ning toetab Euroopa Liidu ettevõtjate juurdepääsu olulistele tootmissisenditele.

Päritolureeglid: CEPAGA kehtestatakse päritolureeglid, mille alusel kohaldatakse majanduspartnerluslepingus ette nähtud tariifseid soodustusi kaupadele, mis pärinevad EList või Indoneesiast ja vastavad majanduspartnerluslepingus sätestatud päritolunõuetele. Päritolureeglite eesmärk on tagada, et tariifsed soodustused kohaldatakse eelkõige EL ja Indoneesias toodetud või piisavalt töödeldud kaupadele.

Päritolu tõendamisel kasutatakse ettevõtja koostatud päritolukinnitust, mis lihtsustab tariifsete soodustuste kasutamist. Päritolu kontrollimisel teevad koostööd importija ja asjaomased tolliasutused ning vajaduse korral toimub täiendav halduskoostöö EL ja Indoneesia tolliasutuste vahel.

Tolli ja kaubanduse lihtsustamine: CEPA eesmärk on lihtsustada EL ja Indoneesia vahelist kaubandust, muutes tolliprotseduurid kiiremaks ja sujuvamaks ning tagades samal ajal tõhusam kontrolli ja impordiriigi nõuete järgimise. Tolliprotseduuride puhul lähtutakse WTO kaubanduse lihtsustamise lepingus⁶ kokku lepitud põhimõtetest ning majanduspartnerluslepinguga täiendatakse neid valdkondi, kus on võimalik kaubandust veelgi hõlbustada.

Majanduspartnerlusleping suurendab tollialast läbipaistvust ja parandab ettevõtjate juurdepääsu teabele, sealhulgas tariifide, kaupade klassifitseerimise ja tolliväärtuse määramise kohta. Samuti nähakse ette ettevõtjatega konsulteerimine enne oluliste tollialaste õigusaktide ja menetluste muutmist. Lisaks tugevdatakse ELi ja Indoneesia tolliasutuste koostööd ja teabevahetust, et muuta tollikontroll tõhusamaks ning hõlbustada kaupade importi, eksporti ja transiiti.

Kaubanduse kaitsemeetmed: Majanduspartnerlusleping kinnitab ELi ja Indoneesia õigust kohaldada Maailma Kaubandusorganisatsiooni (edaspidi *WTO*) eeskirjade kohaseid kaubanduse kaitsevahendeid, sealhulgas dumpinguvastaseid ja subsiidiumivastaseid meetmeid ning üldisi kaitsemeetmeid. Lisaks nähakse ette meetmed kaubanduse kaitsevahenditest kõrvalhoidumise ennetamiseks ning Euroopa Liidu ja Indoneesia koostööks ja kogemuste vahetamiseks antud valdkonnas. Lisaks kehtestatakse kahepoolne kaitsemehhanism, mille alusel võib EL või Indoneesia ajutiselt kohaldada kaitsemeedet juhul, kui majanduspartnerluslepingu kohaselt vähendatud või kaotatud tollimaksude tõttu suureneb lepinguosalise päritolu kaupade import sellisel määral, et see põhjustab või ähvardab põhjustada tõsist kahju samasuguseid või otseselt konkureerivaid kaupu tootvale kodumaisele tööstusele.

Sanitaar- ja fütosanitaarmed (SPS-meetmed): Majanduspartnerluslepinguga reguleeritakse sanitaar- ja fütosanitaarküsimusi, mis hõlmavad toiduohutust ning loomade ja taimede tervise kaitset. Majanduspartnerlusleping kinnitab ELi õigust kehtestada ja kohaldada

⁶ *World Trade Organization, Agreement on Trade Facilitation (Trade Facilitation Agreement, TFA), 7 December 2013.*

oma SPS-meetmeid nii kodumaistele kui ka imporditud toodetele ning lähtub WTO SPS-lepingus⁷ sätestatud põhimõtetest.

EL ja Indoneesia tugevdavad koostööd SPS-meetmete rakendamisel, et parandada läbipaistvust ja teabevahetust ning tagada kiire reageerimine põllumajandus- ja kalandustoodetega seotud ohtudele ja hädaolukordadele. Koostöö hõlmab muu hulgas tehnilisi konsultatsioone, ametlikku kontrolli ja sertifitseerimist ning piiril tehtavat impordikontrolli.

Tehnilised kaubandustõkked (TBT): Majanduspartnerluslepinguga vähendatakse ELi ja Indoneesia vahelisi tehnilisi ja regulatiivseid kaubandustõkkeid ning parandatakse turulepääsu läbipaistvust ja prognoositavust. Indoneesia tunnustab teatavates valdkondades, sealhulgas elektroonika-, masina- ja energiatõhusate toodete puhul, ELis akrediteeritud asutuste väljastatud sertifikaate ja katsearuandeid, vähendades seeläbi dubleeriva testimise ja sertifitseerimise vajadust.

Majanduspartnerluslepinguga lihtsustatakse ka märgistamisnõudeid ning suurendatakse regulatiivset läbipaistvust. Uute tehniliste eeskirjade puhul nähakse ette vähemalt 60-päevane avalik konsultatsiooniperiood ning piisav aeg uute nõuetega kohanemiseks. Samuti soodustatakse rahvusvaheliste standardite, sealhulgas Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni (ISO) ja Rahvusvahelise Elektrotehnikakomisjoni (IEC) standardite kasutamist standardite kasutamist ning tugevdatakse turujärelevalvet ja tooteohutuse alast koostööd ja teabevahetust.

Autotööstuses vähendab majanduspartnerlusleping eraldi dubleeriva testimise ja sertifitseerimise vajadust. Indoneesia tunnustab ELis väljastatud Ühendatud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) tüübikinnitusi ning rakendab järk-järgult UNECE standarditel põhinevaid tehnilisi nõudeid. See lihtsustab muu hulgas elektrisõidukite, täiustatud ohutussüsteemide ja digitaalsete autotehnoloogiate turulepääsu ning loob Euroopa Liidu tootjatele Indoneesia turul prognoositavama regulatiivse keskkonna.

Kapitali liikumine: Majanduspartnerluslepinguga tagatakse ELi ja Indoneesia vahel liberaliseeritud tehingutega seotud rahaliste vahendite vaba liikumine. See hõlmab eelkõige investeeringutega seotud kapitaliülekandeid, kaupade ja teenuste eest tehtavaid makseid ning muid investeeringute tegemiseks ja haldamiseks vajalikke finantstehinguid.

Lepinguosalised säilitavad õiguse kohaldada oma õigus- ja regulatiivset raamistikku, sealhulgas pankroti- ja väärtpaberivaldkonnas. Kapitali vaba liikumise reeglid toetavad majanduspartnerluslepinguga liberaliseeritud kaubanduse ja investeeringute praktilist toimimist.

Digikaubandus: Majanduspartnerluslepinguga kehtestatakse digikaubandust käsitlevad reeglid, mille eesmärk on hõlbustada digitaalset kaubandust ja tagada selleks prognoositav regulatiivne keskkond. Majanduspartnerluslepinguga toetatakse andmete piiriülest liikumist ning piiratakse põhjendamatuid andmete lokaliseerimise nõudeid, säilitades samal ajal

⁷ *Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures, Annex 1A to the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization, 15 April 1994.*

lepinguosalise õiguse kaitsta isikuandmeid ja eraelu ning kujundada oma regulatiivset raamistikku.

Elektroonilistele edastustele ei kehtestata tollimakse ning tunnustatakse elektrooniliste lepingute, autentimismeetodite ja usaldusteenuste õiguslikku kehtivust. Samuti tugevdatakse tarbijakaitset digikeskkonnas, sealhulgas kaitset petturlike ja eksitavate veebipraktikate ning soovimatute otseturundussõnumite eest, ning soodustatakse asjaomaste asutuste koostööd.

Majanduspartnerluslepinguga kaitstakse innovatsiooni ja ausat konkurentsi, piirates lähtekoodi sunniviisilist üleandmist või avalikustamist, välja arvatud põhjendatud regulatiivsetel, järelevalve- või konkurentsieesmärkidel. Lisaks edendatakse küberturvalisuse alast koostööd ning digiregulatsiooni ja -standardite ühtlustamist. Eraldi tähelepanu pööratakse VKEda toetamisele ja nende osalemise hõlbustamisele digikaubanduses.

Riigihanked: Majanduspartnerluslepinguga kehtestatakse riigihangete läbipaistvust, õiglast kohtlemist ja mittediskrimineerimist tagavad reeglid. Hanketeated avaldatakse majanduspartnerluslepingu jõustumisest alates ühtse elektroonilise portaali kaudu, mis parandab ettevõtjate juurdepääsu hankevõimalustele.

Majanduspartnerluslepinguga tagatakse ELi ettevõtjatele Indoneesias ja Indoneesia ettevõtjatele ELis võrdne kohtlemine ning välistatakse diskrimineerimine ettevõtja asukoha alusel. Euroopa Liidu ettevõtjatele tagatakse võrdne juurdepääs ka Indoneesias korraldatavatele hangetele, mida rahastatakse ELi toetuste, laenude või muude rahastamisvahendite kaudu. Riigihangete turulepääsu ulatuse läbivaatamine toimub viie aasta jooksul pärast majanduspartnerluslepingu jõustumist.

Konkurents, subsiidiumid ja riigi osalusega ettevõtted (SOEd): Majanduspartnerluslepinguga kehtestatakse reeglid konkurentsitingimuste läbipaistvuse suurendamiseks ja konkurentsimoonutuste vähendamiseks ELi ja Indoneesia vahelises kaubanduses. Lepinguosalsed kohustuvad tagama tõhusate konkurentsieeskirjade kohaldamise ning konkurentsiasutuste sõltumatu ja läbipaistva tegevuse ning tegema konkurentsiküsimustes koostööd.

Subsiidiume käsitlevate sätetega suurendatakse läbipaistvust ja nähakse ette teabevahetus juhul, kui subsiidiumid võivad mõjutada kahepoolset kaubandust. Riigi osalusega ettevõtete puhul nähakse ette nende tegevuse korraldamine turutingimustel ning teise lepinguosalise ettevõtjate mittediskrimineeriv kohtlemine. Majanduspartnerluslepinguga nähakse ette ka järelevalve- ja läbivaatamismehhanismid, mis võimaldavad sätteid vajaduse korral edasi arendada.

Energia ja toormed: Majanduspartnerluslepingu ja investeringute kaitse lepinguga parandatakse ELi ja Indoneesia vahelise energia- ja toorainekaubanduse tingimusi ning suurendatakse energia- ja toorainesektori investeerimiskeskonna läbipaistvust ja prognoositavust. Sätted käsitlevad muu hulgas ekspordipiiranguid, riiklikku hinnaregulatsiooni ning energia- ja toorainesektori investeringute tegemise tingimusi. Samuti hõlbustatakse säästva energia, taastuvenergia ja energiatõhusate toodete kaubandust ning nähakse ette ELi ja Indoneesia koostööd energiaülemineku, taastuvkütuste ja kriitiliste toorainete valdkonnas.

Intellektuaalomandi õigused: Majanduspartnerluslepinguga tugevdatakse intellektuaalomandi õiguste kaitset ja jõustamist ELi ja Indoneesia vahelises kaubanduses. Majanduspartnerlusleping sisaldab WTO TRIPS-lepingust⁸ kaugemale ulatuvaid kohustusi muu hulgas autoriõiguste, kaubamärkide, geograafiliste tähiste, patentide ja ärisaladuste kaitse valdkonnas. Lisaks sätestatakse intellektuaalomandi õiguste jõustamise menetlused ja õiguskaitsevahendid.

Geograafilised tähised: Majanduspartnerluslepinguga tagatakse 221 ELi ja 72 Indoneesia geograafilise tähise otsene kaitse, mis aitab vältida kaitstud nimetuste väärkasutamist ja toodete jäljendamist. Geograafiliste tähiste kaitse aitab säilitada tootjate mainet ning toodete majanduslikku väärtust ja toetab kõrge lisandväärtusega põllumajandus- ja toidutoodete eksporti. Euroopa Liidu kaitstud geograafiliste tähiste hulka kuuluvad muu hulgas Feta, Camembert de Normandie, Aceto Balsamico di Modena ja Gouda Holland.

Kaubandus ning jätkusuutlik majanduskasv ja areng: Majanduspartnerluslepinguga edendatakse kaubandussuhete kestlikkust, nähes ette keskkonnakaitse, kliimamuutustega seotud eesmärkide, tööõiguse ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtete arvestamise kaubandussuhetes. EL ja Indoneesia teevad koostööd ja peavad dialoogi kaubandusega seotud keskkonna- ja kliimaküsimustes ning kohustuvad hoiduma keskkonna- ja tööõigusnormide nõrgendamisest kaubanduse või investeeringute edendamise eesmärgil.

Lisaks sisaldab majanduspartnerlusleping palmiõli protokoll, millega toetatakse kestlikult toodetud palmiõli kaubandust ning nähakse ette koostöö palmiõli tootmise kestlikkuse parandamiseks.

Kestlikud toidusüsteemid (SFS): Majanduspartnerluslepinguga luuakse ELi ja Indoneesia koostööraamistik kestlike, kaasavate, tervislike ja vastupidavate toidusüsteemide arendamiseks. Koostöö eesmärk on toetada üleminekut kestlikumale toidutootmisele ja -tarbimisele ning edendada teadmiste ja heade tavade vahetamist selles valdkonnas.

Majanduskoostöö ja suutlikkuse suurendamine: Majanduspartnerluslepinguga sätestatakse majanduskoostöö ja suutlikkuse suurendamise põhimõtted ning rakendussuunised lepingu kohaldamisalasse kuuluvates valdkondades. Koostöö tugineb EL ja Indoneesia partnerlus- ja koostöölepinguga loodud üldisele koostööraamistikule.

Hea õigusloome tava: Majanduspartnerluslepinguga edendatakse läbipaistvat, koordineeritud ja tõenduspõhist regulatiivset lähenemist, võttes arvesse regulatsioonide võimalikku mõju kaubandusele ja investeeringutele. Selleks suurendatakse regulatiivse protsessi läbipaistvust, sealhulgas kavandatavate regulatsioonide kohta teabe avaldamise ja nende mõju hindamise kaudu, ning nähakse ette kehtivate regulatsioonide läbivaatamine nende tõhususe parandamiseks ja põhjendamatute halduskoormuse vähendamiseks. Lepinguosalised vahetavad regulatiivse juhtimise parimaid tavasid ja kogemusi.

⁸ Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping (TRIPS-leping), Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu lisa 1C, Marrakeš, 15. aprill 1994.

Läbipaistvus: Majanduspartnerluslepinguga suurendatakse regulatiivse keskkonna ja haldusmenetluste läbipaistvust, et muuta kaubandus- ja investeerimiskeskond prognoositavamaks ning vähendada ettevõtjate, sealhulgas VKEde, regulatiivset ebakindlust. Selleks parandatakse juurdepääsu teabele, nähakse ette võimalus esitada seisukohti ning tagatakse haldusotsuste sõltumatu läbivaatamise võimalus.

Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted (VKEd): Majanduspartnerluslepinguga parandatakse VKEde juurdepääsu teabele majanduspartnerluslepingu võimaluste ja Indoneesia turu kohta. Selleks nähakse ette VKEde kontaktpunktid ning digitaalsed teabevahetuse võimalused, mis aitavad ettevõtjatel majanduspartnerluslepingust tulenevaid võimalusi paremini kasutada.

Kahepoolne dialoogimehhanism: Majanduspartnerluslepinguga luuakse mehhanism ELi ja Indoneesia regulatiivsete raamistike kohta teabe vahetamiseks ja koostööks. Selle eesmärk on suurendada regulatiivset läbipaistvust ja prognoositavust ning hõlbustada kaubandust ja investeringuid.

Vaidluste lahendamine: Majanduspartnerluslepinguga luuakse raamistik ELi ja Indoneesia vaheliste majanduspartnerluslepingust tulenevate vaidluste lahendamiseks. Menetlus põhineb WTO vaidluste lahendamise süsteemi põhimõtetel ning näeb ette sõltumatute ekspertide kaasamise, kindlad menetlusreeglid ja tähtajad ning menetluse läbipaistvuse. Kui üks lepinguosaline ei täida vahekohtu otsust, on teisel lepinguosalisel majanduspartnerluslepingus sätestatud tingimustel võimalik kohaldada ajutisi meetmeid.

2.2. Nõukogu otsuse eelnõu investeringute kaitse lepingu kohta

Komisjoni ettepanek nõukogu otsuse kohta on õigusakti eelnõu, millega tehakse ettepanek anda luba ELi ja Indoneesia vahelise investeringute kaitse lepingu allakirjutamiseks⁹.

Investeringute kaitse lepingut puudutav nõukogu otsuse eelnõu koosneb kahest artiklist ja kahest lisast.

Nõukogu otsuse eelnõu artiklis 1 kiidetakse ELi nimel heaks Euroopa Liidu ja Indoneesia vahelise vaheline investeringute kaitse lepingu allakirjutamine, tingimusel et nimetatud investeringute kaitse leping hiljem sõlmitakse.

Nõukogu otsuse eelnõu artikli 2 kohaselt jõustub otsus selle vastuvõtmise päeval.

Nõukogu otsuse eelnõu lahutamatud osad on lisad 1 ja 2. Lisa 1 sisaldab lepingu teksti. Lisa 2 sisaldab sundvõõrandamise selgitavat käsitlust.

2.2.1. ELi- Indoneesia investeringute kaitse lepingu sisu

⁹ COM(2026) 342 ettepanek nõukogu otsuseks Euroopa Liidu ja Indoneesia vahelise investeringute kaitse lepingu allkirjastamise kohta Euroopa Liidu nimel. Samuti esitas komisjon osana paketist COM(2026) 343 ettepaneku nõukogu otsuseks Euroopa Liidu ja Indoneesia vahelise investeringute kaitse lepingu sõlmimise koht Euroopa Liidu nimel.

Investeeringute kaitse lepinguga luuakse õigusraamistik ELi ja Indoneesia territooriumil tegutsevate investorite ning nende investeeringute kaitseks, säilitades tasakaalu investeeringute kaitse ja lepinguosaliste õiguse vahel reguleerida avalikes huvides. Investeeringute kaitse leping kajastab ELi reformitud lähenemisviisi investeeringute kaitsele ning kinnitab lepinguosaliste õigust kujundada oma õigus- ja regulatiivset raamistikku.

Investeeringute kaitse lepingus sätestatakse investorite ja investeeringute kaitse põhimõtted, sealhulgas diskrimineerimise keeld, õiglase ja võrdne kohtlemine, kaitse ebaseadusliku sundvõõrandamise eest ning kapitali ja rahaliste vahendite ülekandmise põhimõtted. Õiglase ja võrdse kohtlemise standardi rikkumise alused on täpsustatud, suurendades õiguskindlust ja vähendades sätete ebamäärase tõlgendamise võimalust.

Investeeringute kaitse lepinguga nähakse ette lepinguosaliste vaheliste vaidluste lahendamise mehhanismid. Erinevalt traditsioonilistest sarnastest lepingutest ei sisalda investeeringute kaitse leping investori ja riigi vahelise vaidluste lahendamise mehhanismi ning selle kohaldamisala ei hõlma portfelliinvesteeringuid. Investeeringute kaitse leping keskendub otseste välisinvesteeringute kaitsele ning säilitab lepinguosaliste õiguse reguleerida avalikes huvides.

III. Esialgse mõjude analüüsi kokkuvõte

Lepingute mõju Eesti majandusele on eeldatavalt positiivne, kuid tervikuna piiratud ulatusega. Eesti ja Indoneesia vaheline kaubavahetus on praegu tagasihoidlik ning seetõttu ei ole oodata märkimisväärset mõju Eesti sisemajanduse koguproduktile, üldisele hinnatasemele ega tööhõivele. Samas võivad lepingud parandada üksikute Eesti ettevõtjate turulepääsu võimalusi Indoneesias ning toetada Eesti ettevõtjate osalemist ELi tarneahelates. Lepingu olulisem mõju Eestile võib avalduda teenuste ja digikaubanduse valdkonnas, eelkõige piiriüleste andmevoogude hõlbustamise ja digiteenuste ettevõtjate turulepääsu parandamise kaudu.

ELi eksport Indoneesiasse suureneb hinnanguliselt 6,4 miljardi euro võrra ning Indoneesia eksport ELi ligikaudu 2,6 miljardi euro võrra. Geopoliitiliselt tugevdavad CEPA ja IPA ELi suhteid ühe strateegiliselt olulisima ASEANi riigi ja Indo-Vaikse piirkonna võtmepartneriga, suurendades ELi majanduslikku ja poliitilist kohaolu piirkonnas ning toetades reeglitel põhineva rahvusvahelise majanduskorra hoidmist.

3.1. Eesti ja Indoneesia majandussuhted

Indoneesia on suuruselt 77. Eesti ekspordipartner. 2025. aastal Indoneesiasse eksporditud kaupade väärtus oli 4,9 miljonit eurot ja Indoneesiast imporditud kaupade väärtus oli 33,7 miljonit eurot, mille tõttu oli kaubavahetuse puudujääk 28,8 miljonit eurot.

Ekspord

Eesti kaupade ja teenuste kogueksport Indoneesiasse moodustas 2025. aastal 13,6 miljonit eurot. 2023. aastal toimus väga suur hüpe 47,1 miljoni euroni, mis on selgelt vaadeldava perioodi (2021-2025. aastad) tipp. Kuid üldjoontes on kogueksport Indoneesiasse tagasihoidlik.

Kaupade ekspordi maht oli 2025. aastal 4,9 miljonit eurot ja tegi Indoneesiast 77. ekspordipartneri Eestile. Aastaga on eksport teinud suure languse ehk –57%. Languse taga oli eelkõige masinate ja seadmete ekspordi vähenemine, mis näitab, et üksikud suuremahulised tehingud mõjutavad oluliselt kogunäitajaid.

Teenuste eksport on aastaga aga kasvanud (58%) ja tegi Indoneesiast Eesti 66. teenuste ekspordipartneri. Peamiselt koosnes teenuste eksport telekommunikatsiooni-, arvuti ja infoteenustest (3,3 mln eurot), transporditeenustest (2,1 mln eurot) ning reisiteenustest (1,5 mln eurot).

Eesti eksport Indoneesiasse aastatel 2021 - 2025:

	Kaupade eksport, mln eurot	Teenuste eksport, mln eurot	Kaubad + teenused
2021	5,5	8,6	14,1
2022	3,7	10,1	13,8
2023	25,1	22,0	47,1
2024	11,4	5,5	16,9
2025	4,9	8,7	13,6

(allikas: Statistikaamet)

2025. aastal eksportis Indoneesiasse 28 Eesti ettevõtet. Nendest suurimad olid Ookeani Konteineravedude Osaühing (Laondus ja veondust abistavad tegevusalad), SIARVIK OÜ (Jaekaubandus), Osaühing Rantelon (Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine), Rapturecamps OÜ (Reklaamindus, turu-uuringud ja suhtekorraldus), F.B.EST OÜ (Hulgikaubandus), WIRE SALAD OÜ (Rentimine ja kasutusrent).

Import

Kaupade ja teenuste koguimport moodustas 2025. aastal 49,0 miljonit eurot, mis on 24% vähem, kui varasemal aastal. Enamuse impordist moodustasid kaubad.

Kaupade impordi maht oli 33,7 miljonit eurot (41. koht) ning on aastaga kahanenud 40%. Peamise languse on teinud keemiatööstuse toodete import. Üle poole impordist moodustasid metall ja metalltooted (69%).

Teenuste import oli 2025. aastal 15,3 miljonit eurot (54. koht) ning on aastaga kahanenud 39%. Teenuste impordi peamiseks vedajaks olid reisiteenused mahuga 8,3 miljonit eurot ja transporditeenused mahuga 4,5 miljonit eurot.

Eesti import Indoneesiast aastatel 2021 - 2025:

	Kaupade import, mln eurot	Teenuste import, mln eurot	Kaubad + teenused
--	---------------------------	----------------------------	-------------------

2021	11,1	2,3	13,4
2022	17,4	3,6	21,0
2023	10,4	5,8	16,2
2024	53,8	11,0	64,8
2025	33,7	15,3	49,0

(allikas: Statistikaamet)

Otseinvesteeringud

Indoneesia otseinvesteeringute maht Eestisse (seisuga 31. märts 2026) on kolm miljonit eurot. Investeeringud jagunevad kümne tegevusala vahel. Eesti otseinvesteeringud Indoneesiasse on 12 miljonit eurot. Investeeringuid on tehtud hulgi- ja jaekaubandusse ning kinnisvarasse.

E-residendid

16. juuli 2026. aasta seisuga on Eestil 224 Indoneesia kodanikust e-residenti ja neist 44 on registreerinud oma ettevõtte Eestis.

3.2. Mõju majandusele ja väliskaubandusele

Euroopa Komisjoni koostatud arvutusliku üldise tasakaalu mudeli (CGE-mudeli) simulatsiooni kohaselt avaldab CEPA positiivset mõju nii ELi kui ka Indoneesia majandusele. Suhteline mõju on suurem Indoneesiale, kuna selle majandus on väiksem ning parem juurdepääs ELi turule omab suuremat majanduslikku tähtsust.

Mudeli hinnangu kohaselt suureneb Euroopa Liidu SKP ligikaudu 16,1 miljardi euro võrra (0,01%), samal ajal kui Indoneesia SKP kasvab ligikaudu 26,8 miljardi euro võrra (0,13%). ELi eksport Indoneesiasse suureneb hinnanguliselt 6,4 miljardi euro võrra ning Indoneesia eksport ELi ligikaudu 2,6 miljardi euro võrra.

ELi ekspordikasv koondub peamiselt töötlevasse tööstusse. Suurimat kasvu prognoositakse masinate, mootorsõidukite, metallide, kemikaalide, raua- ja terasetoodete ning elektriseadmete ekspordis. See tuleneb eelkõige Indoneesia tollitariifide vähenemisest tööstustoodetele ning regulatiivse keskkonna paranemisest, sealhulgas tehniliste kaubandustõkete vähendamisest. Indoneesia ekspordikasv ELi keskendub eelkõige sektoritele, kus riigil on konkurentsieelis, nagu rõiva- ja nahatööstus, taimeõlid ning muud toiduained. Indoneesia põllumajandusliku toidutööstuse eksport ELi suureneb hinnanguliselt 721 miljoni euro võrra.

Tootmisele avaldub mõju on ELis üldiselt positiivne ning kasv koondub eelkõige kõrgema lisandväärtusega töötlevasse tööstusse ja sellega seotud teenustesse. Samal ajal võib suurenenud konkurents vähendada tootmismahu mõnes importkonkureerivas sektoris, sealhulgas arvutite, nahatoodete, transpordivahendite ja rõivaste tootmises ning mõõdukalt määral ka taimeõlide sektoris. Indoneesias prognoositakse tootmise kasvu eelkõige

tööjõumahukas töötlevas tööstuses, põllumajanduslikus toidutootmises ja teenustes. Suurimat kasvu oodatakse äriklienditeenustes, rõiva- ja nahatööstuses ning transporditeenustes, samal ajal kui mõnes kapitalimahukamas sektoris, näiteks mootorsõidukite, masinate ja kemikaalide tootmises, võib konkurents surve suurenedagi.

Kokkuvõttes näitab simulatsioon, et CEPA aitab suurendada ELi ja Indoneesia vahelist kaubandust ning loob eeldused majandusliku kasu tekkimiseks mõlemale lepinguosalisele. ELi peamine kasu tuleneb tööstuskaupade ekspordivõimaluste paranemisest, samas kui Indoneesia suhteline majanduslik kasu on suurem tänu paremale juurdepääsule ELi turule. Samal ajal kaasneb majanduspartnerluslepingu rakendamisega sektoritevaheline kohanemine, eelkõige importkonkureerivates sektorites.

CEPA ja IPA jõustumisel kaotatakse ELi ja Indoneesia vahel tollimaksud enam kui 98%-lt tariifiridadest, mis hõlmavad peaaegu kogu kahepoolse kaubavahetuse väärtuse. Ligikaudu 80% tariifiridadest liberaliseeritakse majanduspartnerluslepingu jõustumisel ning viieaastase üleminekuajaperioodi jooksul suureneb tollimaksuvabade tariifiridade osakaal 96%-ni. Lisaks vähendab majanduspartnerlusleping mittetariifseid kaubandustõkkeid, sealhulgas teatavaid impordipiiranguid, impordilitsentsimise nõudeid ja kohaliku sisendi kasutamise kohustusi.

Lepingute mõju Eesti majandusele on eeldatavalt positiivne, kuid tervikuna piiratud ulatusega.

Eesti ja Indoneesia vaheline kaubavahetus on praegu tagasihoidlik ning seetõttu ei ole oodata märkimisväärset mõju Eesti sisemajanduse koguproduktile, üldisele hinnatasemele ega tööhõivele.

Turu avamine ja eelnevalt nimetatud kaubandustõkete vähendamine võivad parandada Eesti ettevõtjate võimalusi eksportida Indoneesiasse eelkõige masinaid ja elektriseadmeid, elektroonikatooteid, puidu- ja paberitooteid, töödeldud toiduaineid ning keskkonna- ja energiatehnoloogia lahendusi. Positiivne mõju võib avalduda ka Eesti ettevõtjate osalemise kaudu Euroopa Liidu sisestes tarneahelates. Samas sõltub Eesti ettevõtjate tegelik kasu nende võimest katta kaugele turule sisenemisega seotud transpordi-, sertifitseerimis-, turundus- ja õigusabikulud. Seetõttu võib lepingute mõju riigi majandusele jääda tagasihoidlikuks, kuid olla oluline üksikute eksportivate ettevõtjate jaoks.

Indoneesiast pärineva impordi suurenemine võib suurendada kaubavalikut ning avaldada mõõdukat hinnasurvet teatavatele tarbekaupadele ja tootmissisenditele. Samal ajal võib suurenedagi konkurents Eesti tekstiili-, rõiva-, jalatsi- ja toiduainetööstuse teatavatele ettevõtetele. Arvestades Indoneesiast pärineva impordi praegust tagasihoidlikku osakaalu Eesti turul, on negatiivne mõju eeldatavalt piiratud ning koondub üksikutesse ettevõtetesse või tooterühmadesse.

Eesti ravimiturule ei ole lepingutel eeldatavalt otsest mõju. Ravimite ja meditsiiniseadmete tootjate arv Eestis on väike ning Ravimiameti andmetel ei eksporditud 2025. aastal Eestist Indoneesiasse ravimeid.

Geograafiliste tähiste kaitse valdkonnas on majanduspartnerluslepingu mõju Eestile vahetult piiratud. CEPA alusel kaitstavate geograafiliste tähiste nimekirjas ei ole Eesti geograafilisi tähiseid nagu KGT Estonian Vodka. Nimekiri koostati 2017. aastal, mil Eestil veel ELis registreeritud kaitstud geograafilisi tähiseid ei olnud. Läbirääkimiste praeguses etapis ei ole võimalik nimekirja uusi geograafilisi tähiseid lisada. Samas võimaldab majanduspartnerluslepingu rakendamise käigus toimuv nimekirjade ajakohastamine tulevikus Eesti geograafiliste tähiste lisamist.

Põllumajanduse ja toidusektori vaates mõjutab CEPA Eesti puhul tõenäoliselt rohkem importi kui eksporti. Tollimaksude vähendamine võib suurendada Indoneesia päritolu palmiõli, kakaotoodete, vürtside ning muude troopiliste põllumajandustoodete ja toorainete konkurentsivõimet ELi siseturul ning seeläbi ka Eestis. Eesti põllumajandus- ja toidutoodete ekspordipotentsiaal Indoneesia turule on seevastu lähiaastatel eeldatavalt tagasihoidlik.

Kokkuvõttes on lepingute vahetu mõju Eesti põllumajandus- ja toidusektorile eeldatavalt mõõdukas. Pikemas perspektiivis võivad lepingud siiski parandada Eesti ettevõtjate võimalusi siseneda Indoneesia turule ning osaleda ELi ekspordi- ja tarneahelates. Samal ajal võib ELi siseturul mõnevõrra suurendada konkurents troopiliste põllumajandustoodete segmendis.

3.3. Mõju ettevõtlusele ja väikese ning keskmise suurusega ettevõtjatele

Mõju ettevõtluskeskkonnale on eeldatavalt positiivne. Majanduspartnerlusleping suurendab kaubanduse reeglite läbipaistvust ja prognoositavust, lihtsustab tollimenetlusi ning parandab ettevõtjate juurdepääsu teabele Indoneesia turule sisenemise tingimuste kohta. Väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks vähenevad eelduslikult tehingukulud, kuid geograafilisest kaugusest, turu eripäradest ja sertifitseerimismõuetest tulenevad takistused jäävad alles. Tariifsete soodustuste kasutamine eeldab päritolureeglite täitmist, mis võib mõnevõrra suurendada ettevõtjate halduskoormust.

3.4. Mõju teenustele ja digimajandusele

Lepingute suhteliselt olulisem mõju võib avalduda teenuste ja digikaubanduse valdkonnas. Majanduspartnerlusleping hõlbustab piiriüleseid andmevooge, piirab põhjendamatuid andmete lokaliseerimise nõudeid ning toetab elektroonilist kaubandust. See võib parandada Eesti info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi *IKT*), küberturvalisuse, finantstehnoloogia ja muude digiteenuste ettevõtjate võimalusi Indoneesia turul.

3.5. Mõju investeringutele

Investeringutele avalduv mõju on eeldatavasti tagasihoidlik, kuid positiivne. Lepingud parandavad investeerimistingimusi muuhulgas taastuvenergia ja IKT sektoris ning võivad suurendada Eesti ettevõtjate võimalusi osaleda rahvusvahelistes projektides. Kuigi investeringutega seotud õiguslikud ja poliitilised riskid jäävad alles, aitab neid riske leevendada IPAs kokku lepitud riikidevaheline vaidluste lahendamise mehhanism.

Kinnisasja omandamise kitsendamise seadusega (KAOKS) on Eesti kehtestatud piirangud põllumajandus- ja metsamaa omandamisele. Lepingu lisas pole seda välja toodud. Koostöös komisjoniga püütakse leida lahendus enne lepingu heaks kiitmist.

3.6. Mõju majandusjulgeolekule ja tarneahelatele

Majandusjulgeoleku seisukohast toetab CEPA ELi tarneahelate mitmekesistamist ning parandab ligipääsu kriitilistele toorainetele, sealhulgas niklile. Eesti jaoks on mõju peamiselt kaudne ning avaldub Euroopa tööstuse konkurentsivõime ja vastupidavamate tarneahelate kaudu.

3.7. Mõju tarbijatele

Tarbijatele võivad lepingud avaldada vähest positiivset mõju, suurendades kaupade valikut ja vähendades mõningate imporditavate toodete hindu.

3.8. Keskkonnamõju

CEPA sisaldab kaubanduse ja kestliku arengu peatükki, milles lepinguosalisel kinnitavad oma kohustusi rahvusvaheliste keskkonna- ja kliimakokkulepete, sealhulgas Pariisi kokkuleppe täitmisel. Majanduspartnerlusleping hõlmab ka sätteid elurikkuse kaitse, metsade säästva majandamise, ebaseadusliku metsaraie ning ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi tõkestamise kohta. Lisaks toetatakse keskkonnasõbralike kaupade, taastuvenergia ja vähese süsinikuheitega tehnoloogiate kaubandust.

Lepingute mõju kasvuhoonegaaside heitkogustele on hinnanguliselt väike. ELi CO₂ heitkogused võivad suureneda ligikaudu 0,78 miljoni tonni ja Indoneesia CO₂ heitkogused ligikaudu 1,27 miljoni tonni võrra. Samal ajal võivad ülemaailmsed CO₂ heitkogused väheneda ligikaudu 0,46 miljoni tonni ehk 0,0007% võrra, mis viitab sellele, et kaubanduse ja tootmise kasvust tulenevat heitkoguste suurenemist tasakaalustab osaliselt tootmise ja kaubanduse ümberpaiknemine.

Eesti jaoks on lepingute otsene keskkonna- ja kliimamõju eeldatavalt väike, arvestades Eesti ja Indoneesia vahelise kaubavahetuse tagasihoidlikku mahtu. Samas toetab majanduspartnerlusleping kestlike tarneahelate arengut ning keskkonnasõbralike tehnoloogiate ja taastuvenergia lahenduste laiemat kasutuselevõttu.

3.9. Mõju riigi eelarvele

Laiaulatuslikul majanduspartnerluslepingul on finantsmõju ELi eelarve tulude poolel. Lepingu täielikul rakendamisel võib saamata jäävate tollimaksude summa olla hinnanguliselt 630–700 miljonit eurot aastas. Saamata jäävate tollimaksude tõttu võib suureneda liikmesriikide kogurahvatulul põhinev sissemakse, millest Eesti osa on hinnanguliselt 0,22% ehk 1,39–1,45 miljonit eurot aastas. Samal ajal võimaldab leping suurendada investeeringuid, töökohtade arvu ja ekspordikäivet, mis pikemas perspektiivis tasakaalustab eelarvesse laekuvate tollitulude vähenemist.

3.10. Mõju kvalifikatsioonide tunnustamisele ja tööturule

CEPA kutsekvalifikatsioonide tunnustamist käsitlevad sätted lähtuvad ELi kutsekvalifikatsioonide tunnustamise põhimõtetest ning seega toetavad Eesti lähenemist, mille kohaselt on vastastikuse tunnustamise kokkulepete sõlmimine liikmeriikidele vabatahtlik. Majanduspartnerlusleping ei too seega iseenesest kaasa Indoneesias omandatud kutsekvalifikatsioonide automaatset tunnustamist Eestis ega Eesti kutsekvalifikatsioonide automaatset tunnustamist Indoneesias.

Indoneesia kodanike arv Eestis tööturul on praegu väike ning Indoneesia ei ole Eesti jaoks oluline tööjõu päritoluriik. Seetõttu ei ole majanduspartnerluslepingu jõustumisel ette näha olulist mõju Eestis kutsekvalifikatsioonide tunnustamisele ega tööturule. Teisalt puuduvad andmed selle kohta, kui paljud Eesti kodanikke vajavad oma kvalifikatsiooni tunnustamist Indoneesias või kuivõrd oluline on Indoneesia Eesti tööjõu jaoks sihtriigina.

Tulevikus võib mõju suureneda seoses komisjoni algatusega kvalifikatsioonide tunnustamise ja oskuste liikuvuse parandamiseks, mille eesmärk on lihtsustada oskuste kvalifikatsioonide piiriülest kasutamist.

3.11. Mõju välissuhetele

Lepingutel on positiivne mõju Eesti ja ELi välissuhetele. CEPA ja IPA tugevdavad ELi suhteid ASEANi suurima majandusega, toetavad reeglitel põhinevat rahvusvahelist kaubanduskorda ning suurendavad ELi majanduslikku kohalolekut India ja Vaikse ookeani piirkonnas.

Eesti jaoks on mõju peamiselt kaudne ning avaldub ELi ühise kaubandus- ja välispoliitika kaudu. Lepingud on kooskõlas Eesti huvidega mitmekesistada kaubanduspartnereid, tugevdada tarneahelate vastupidavust ning toetada läbipaistvaid ja prognoositavaid rahvusvahelisi kaubandusreegleid.

IV. Vabariigi Valitsuse seisukohtade selgitus

1. Eesti toetab nõukogu otsuse eelnõud, millega kiidetakse heaks Euroopa Liidu ja Indoneesia vahelise laualatusliku majanduspartnerluslepingu allkirjastamine Euroopa Liidu nimel.

Selgitus: Eesti jaoks on oluline majanduspartnerluslepingu eesmärk tugevdada partnerlust ja majanduskoostööd ELi ja Indoneesia vahel. Euroopa Liidu ja Indoneesia on viimastel aastatel järjepidevalt süvendanud oma poliitilist ja majanduskoostööd. Majanduspartnerlusleping on ELi ja Eesti jaoks oluline ka poliitilisest vaatenurgast, kuna sellega luuakse ühine koostööraamistik ja lepatakse kokku põhimõtted, mis hõlbustavad tulevikus vajaduse korral valdkondlike või kitsamas ulatusega koostöö kokkulepete sõlmimist. Samal ajal toetab majanduspartnerlusleping ELi eesmärki tugevdada majandus- ja kaubandussuhteid India ja Vaikse ookeani piirkonnaga.

2. Eesti toetab nõukogu otsuse eelnõud, millega kiidetakse heaks Euroopa Liidu ja Indoneesia vahelise investeeringute kaitse lepingu allkirjastamine Euroopa Liidu nimel.

Selgitus: Investeeringute kaitse lepingu sõlmimine Indoneesiaga on Eestile oluline eelkõige õiguskindluse suurendamise seisukohast. Indoneesias on kiiresti kasvav majandus ja ASEANi suurim majandus, mistõttu võib riigi tähtsus Euroopa ettevõtete jaoks investeerimissihtkohana tulevikus suureneda. Investeeringute kaitse lepinguga loodav prognoositav investeeringute kaitse raamistik aitab parandada investeeringute keskkonda ning toetada pikaajaliste investeerimisotsuste tegemist.

Kuigi Eesti ettevõtete investeeringute maht Indoneesiasse on praegu tagasihoidlik võrreldes suuremate ELi liikmeriikidega, aitab investeeringute kaitse leping tagada Eesti investoritele samasuguse kaitseraamistiku nagu teiste ELi liikmeriikide investoritele. Indoneesia majanduse areng võib tulevikus luua võimalused Eesti ettevõtjatele, eelkõige tehnoloogia, digiteenuste, energeetika ja rohetehnoloogia valdkonnas.

Investeeringute kaitse leping tugevdab ELi ja Indoneesia majandussuhteid tervikuna ning toetab tarneahelate mitmekesistamist, sealhulgas kriitiliste toorainete, energia ja rohepöördega seotud strateegilistes sektorites.

V. Arvamuse saamine ja seisukohtade kooskõlastamine

Seisukohtade ettevalmistamisel paluti tagasisidet Haridus- ja Teadusministeeriumilt, Justiits- ja Digiministeeriumilt, Kliimaministeeriumilt, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt, Rahandusministeeriumilt, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumilt, Siseministeeriumilt ja Sotsiaalministeeriumilt.

Tagasisidet andsid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Rahandusministeerium, Justiits- ja Digiministeerium, Haridus- ja Teadusministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ja Sotsiaalministeerium. Sotsiaalministeerium kaasas arvamuse kujundamisesse partnerina Ravimiametit. Kõikide tagasiside võeti arvesse.

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium esitas sisulise märkuse, milles paluti täpsustada kinnisasja omandamise kitsendamise seaduses (KAOKS) põllumajandusmaa ja metsamaa omandamisel sätestatud piiranguid. Komisjoni seisukohalt on majanduspartnerluslepingu lisas 4 välja toodud sõnastuse asendamine uue sõnastusega sisuline muudatus, mida antud hetkel pole enam võimalik sisse viia kuna läbirääkimised on lõppenud. Hetkel ootame komisjonilt kirjalikku selgitust, et kuigi lepingus puudub viide KAOKSist tulenevatele piirangutele, on lepingus kajastatud arusaam, et Eesti ei võta lepinguga kohustust oma kehtivaid piiranguid üle vaadata.

Majanduspartnerluslepingu ja investeeringute kaitse lepingu sisulised läbirääkimised lõppesid suures osas juba 23. septembril 2025. aastal. Käesolevas etapis on Välisministeerium huvirühmadega suhtluses suunanud põhitähelepanu EL-Indoneesia majanduspartnerluslepe ja investeeringute kaitse lepingu tutvustamisele nii Eesti ettevõtlusringkondadele kui ka laiemale avalikkusele. Huvirühmadel on olnud võimalus lepingu kohta arvamust avaldada otsesuhtluses

ministeeriumidega, mida ministeeriumid on läbirääkimiste perioodil tagasisidet andes võtnud vastavalt kaalumiseks.